

природоохоронних територій островів північної Німеччини можна охарактеризувати як таке що базується на планах управління (менеджменту) туризму розроблених на основі проаналізованих наукових даних, отриманих шляхом моніторингу туризму та його впливу на навколишнє природне середовище.

Список використаних джерел:

1. German islands. Deutschland.de. URL: <https://www.deutschland.de/en/topic/life/mobility-travel/islands> (дата звернення: 25.09.2023).
2. Dies sind Deutschlands beliebteste Urlaubsinseln. Spiegel. URL: <https://www.spiegel.de/reise/deutschland/ruegen-usedom-sylt-deutschlands-beliebteste-inseln-a-1101529.html> (дата звернення: 25.09.2023).
3. Nationalparkamt Vorpommern. URL: <https://www.nationalpark-vorpommersche-boddenlandschaft.de/en/> (дата звернення: 25.09.2023).
4. Southeast Rügen Biosphere Reserve. URL: <https://www.biosphaerenreservat-suedostruegen.de/en/> (дата звернення: 25.09.2023).
5. Current Status of Sustainable Tourism on the Island of Rügen. URL: https://discomap.eea.europa.eu/map/Data/Milieu/OURCOAST_184_DE/OURCOAST_184_DE_Doc1_StatusRuegen.pdf (дата звернення: 25.09.2023).
6. Insel Vilm. Bundesamt für Naturschutz. URL: <https://www.bfn.de/insel-vilm> (дата звернення: 25.09.2023).
7. Wadden Sea National Park. URL: <https://www.nationalpark-wattenmeer.de/> (дата звернення: 25.09.2023).

ТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ ТЯЧІВСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Мирослава Влах, Іван Зизень

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

Важливим чинником сучасного соціально-економічного розвитку України став внутрішній туризм, позаяк він не потребує значних інвестицій, а навіть зберігає для держави іноземну валюту. Україна є привабливою туристичною країною, яка має великий потенціал щодо розвитку і розширення сфери внутрішнього туризму. До російсько-української війни туристичний потенціал України поєднував як курортно-морський відпочинок на узбережжі Чорного та Азовського морів, так і гірськолижний

– у Карпатах. Позаяк туристичний потенціал півдня України майже знищений через воєнні дії, державі потрібно переорієнтувати туристичні потоки та інфраструктуру на захід.

Унікальне поєднання гірського, передгірського та річково-долинного ландшафтів забезпечує розвиток туризму в Закарпатській області. Кліматичні умови області зумовлюють два сезони використання туристично-рекреаційних ресурсів: літній (оздоровлення, відпочинок, лікування) та зимовий (гірськолижний). Туризм спричиняє розвиток також комплементарних із ним суміжних галузей, зокрема виноробства, сироваріння, які започаткували тут гастротуризм. Розташування поблизу кордонів ЄС робить область також доступною для міждержавних туристичних поїздок та інвестиційно привабливою для туристичних ТНК. Стимулює розвиток туризму також історико-культурний потенціал краю.

Особливості внутрішнього туризму на субобласному рівні проаналізуємо на прикладі Тячівського району, площа території, природна та історико-культурна неоднорідність якого спричинили значну кількість туристичних об'єктів та можливість організації туристичних маршрутів за різною метою, видом пересування, сезонністю, тривалістю і формою. Для туристичного освоєння Тячівського району доцільним видається організація маршрутів відповідно до природних особливостей території. Нами розроблено три маршрути (рис.).

Річково-долинний маршрут Буштино – Солотвино. Протяжність – 37 км, час проходження з відвідуванням усіх локацій – 7–8 годин, вид пересування – автомобільно-залізнично-пішохідний. Лінійний маршрут прокладено уздовж Тиси, де проходить дорога Н09 Мукачево – Рогатин і залізнична колія Львів – Солотвино. Організувати поїздки можна цілорічно для широкого контингенту туристів. Позаяк у низовинній частині області домінують історико-культурні об'єкти, наявна соляна оздоровниця Солотвино, пропонований маршрут має пізнавально-рекреаційний характер. Відзначимо архітектурно-релігійні пам'ятки Тячева та Тересви. У Тячеві – це римо-католицький неоготичний костел Святого Короля Стефана (Іштвана), 1780); реформатський костел, споруджений у XV ст. на фундаменті храму XIII ст. та реконструйований у 1810 р.; греко-католицький храм (1852). У Тересві варто відвідати церкву Різдва Пресвятої Богородиці (1880), реліквії якої були знищені, однак вежа і шпиль збереглися й досі [1].

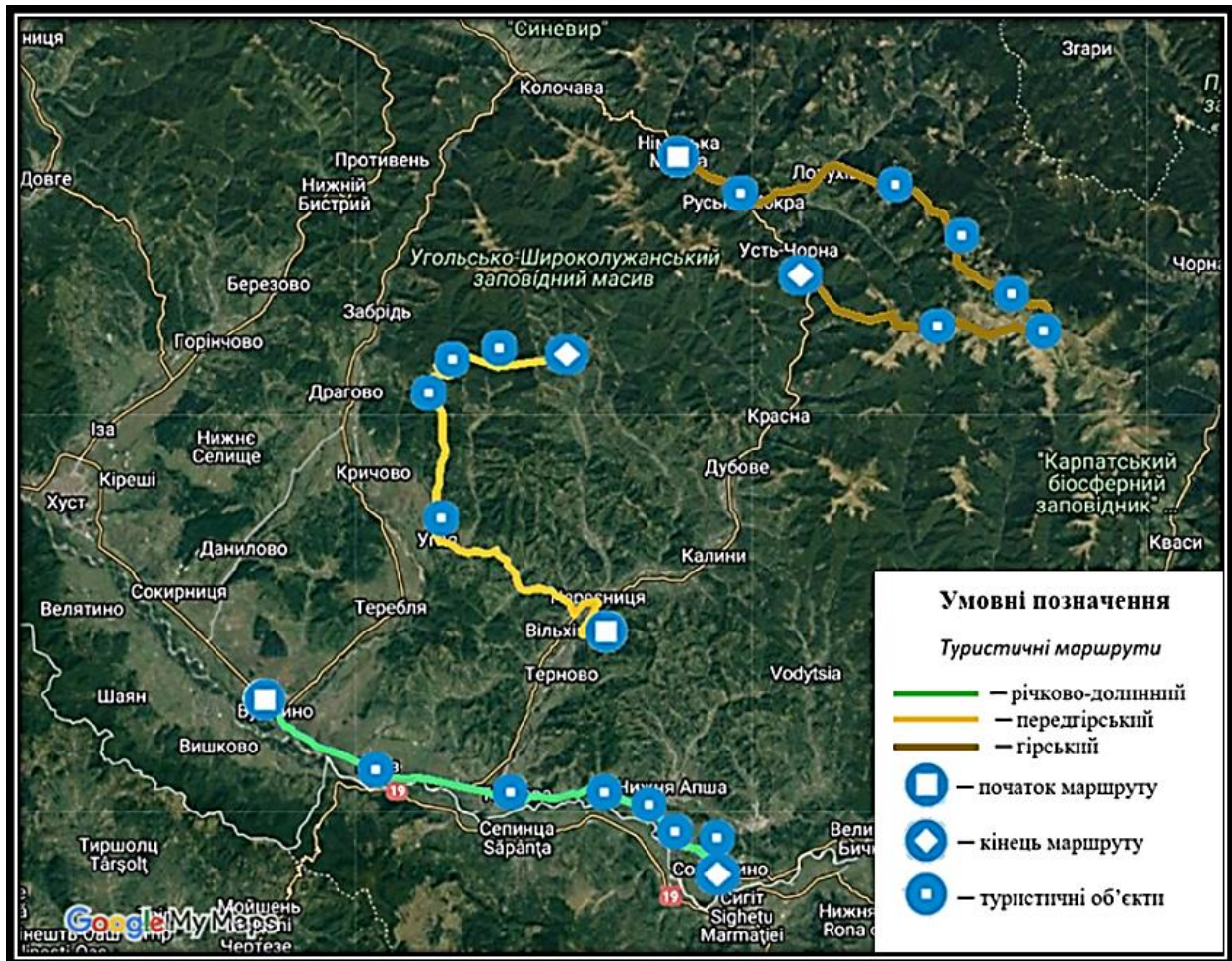


Рис. Туристичні маршрути Тячівського району Закарпатської області

Цікавими об'єктами на маршруті є краєзнавчі музеї. У с. Грушово створено історико-краєзнавчий музей «Сріберна земля» імені Василя Тегзи – відомого закарпатського художника. Тут у 12 відділах налічується понад 5000 експонатів, з них – рукописне «Євангеліє» XV ст., 65 стародруків, ікони закарпатської школи живопису, монети римського періоду, понад 200 зразків одягу. У Нижній Апші є приватний музей історії та етнографії румун Закарпаття. Його прикрашає 200-річна дерев'яна хата, побудована в марамороському стилі. В експозиції представлено румунську вишивку, автентичний одяг, предмети побуту, ікони, книги, рукописи, документи. Дорогою з Нижньої Апші в Солотвино вражають розмірами і архітектурним еkleктизмом румунські будинки-замки.

У Солотвино, що знає свою солевидобувну історію, багато туристичних об'єктів, пов'язаних з цим ремеслом. Окрім відомих оздоровчих курортів, тут варто відвідати «Історичний музей солекопалень», де представлено знаряддя праці солекопів, різні ліхтарі та світильники, одяг та особисті речі шахтарів, різноманітні інженерні конструкції, документи, карти та фотографії. Вражає антропогенного походження солоне озеро

Кунігунда, яке виникло у 1902 р. через провалля соляної копальні (солоність води – 146–150 ‰, температура води – не нижче за 17°C упродовж року, влітку – 25°–27°C) [1]. Пізнавальною є інформація про техногенно-екологічні проблеми Солотвинського солерудника.

З природних об'єктів на маршруті варто відвідати урочище «Дубрава» в Буштино, де частково збереглися букові праліси, а також значні площі займають червонокнижні підсніжники.

Передгірський маршрут Вільхівці – Пригідь проходить центральною частиною Тячівського району. Він прокладений уздовж річкових долин Тересви, Лужанки і Терєблі. Протяжність – 40 км, тривалість проходження – до 9 годин. Через віддаленість об'єктів і відсутність залізниці, за характером проходження маршрут автомобільний, за метою – науково-рекреаційний. Особливість маршруту – поєднання природних пам'яток та збереженої автентичної культури горян. З цікавинок – гідрологічна пам'ятка Вішоватські водоспади. Найбільший із трьох водоспадів заввишки понад 40 м розташований в околицях с. Вішоватий. Відвідувати водоспад доцільно у весняний і осінній періоди, позаяк він має снігове і дощове живлення. За маршрутом розміщені також геологічні об'єкти. Поблизу с. Мала Уголька розташована найбільша карстова печера Українських Карпат – Дружба (довжина ходів – понад 1 км, глибина – 46 м). Неподалік розташована також печера Молочний камінь (довжина ходів – 92 м), яка приваблює скупченням сталактитів, а також наявністю слідів проживання давніх людей. Одне з найдивовижніших місць у Карпатах – унікальний карстовий міст в околицях с. Великі Вуглинки. Залишки вапнякової скелі в оточенні букових лісів здіймаються на висоті 800 м над р. м. З природоохоронних об'єктів відзначимо Угольсько-Широколужанський заповідний масив (15580 га), який належить до Карпатського біосферного заповідника. Масив входить до складу транс кордонного природного об'єкта «Букові праліси Карпат та інших регіонів Європи».

Гірський маршрут Німецька Мокра – Усть-Чорна прокладено в північній частині Тячівського району в межах Свидовецького гірського масиву. Це спортивний маршрут для контингенту людей зрілого віку з відповідною фізичною підготовкою. Протяжність – 50 км, тривалість проходження – до 5 днів. Через складність природних умов його можна використовувати лише у теплий сезон року. Головні природні об'єкти – середньовисотні гори Татарука (1707), Трояска (1702), Унгаряска (1707), Темпа (1634), Берляска (1555) [2]; з історико-культурних об'єктів – колишні німецько-австрійські поселення, які виникли за правління австрійської

імператриця Марії-Терезії (1741–1780) для лісозаготівель у гірській місцевості. У селах Усть-Чорна, Німецька Мокра і Руська Мокра ще й досі можна побачити вцілілі житла, храми, однак культура та ідентичність колишніх мешканців втрачена через депортацію місцевих німців у повоєнний період. Зі збережених пам'яток відзначимо храми св. Марії Магдалини (1890) в Усть-Чорній та св. Яна Непомуцького (1770-ті) – в Німецькій Мокрій. Окрім храмів, туристичними об'єктами маршруту є дерев'яні хати ХІХ ст., а також оборонні споруди лінії Арпада, збудовані Угорщиною у роки Другої світової війни.

Як висновок, розроблені річково-долинний, передгірський і гірський маршрути повністю розкривають туристичний потенціал Тячівського району Закарпатської області в його геопросторовому вимірі.

Список використаних джерел:

1. Пам'ятки Тячівського району. URL: https://ua.igotoworld.com/ua/poi_catalog/409072-1-attractions-tiachivskyi-raion.htm (дата звернення 19.09.2023).
2. Гора Темпа – Усть-Чорна – Відпочинок у Карпатах. URL: <https://karpaty.rocks/gora-tempa-0> (дата звернення 19.09.2023).

СТАН ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПРИРОДООХОРОННОГО, РЕКРЕАЦІЙНОГО ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАБОЛОТЦІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Петро Войтків, Євген Іванов

*Львівський національний університет імені Івана Франка
Львів, Україна*

В межах Заболотцівської територіальної громади спостерігається інтенсивне землекористування, якому сприяють природні умови і вигідне фізико-географічне розташування. Громаду утворено шляхом об'єднання Заболотцівської, Ражнівської, Підгорецької та Ясенівської сільських рад Бродівського району. Вона межує: на півночі і сході з Бродівською, на південному-сході – з Підкамінською, на півдні і південному-сході – із Золочівською та на заході – з Буською громадами.

Територія громади відноситься до Східноєвропейської рівнини, як